Tweede Kamer der Staten-Generaal 2

Vergaderjaar 2015–2016

28 140 Evaluatie orgaandonatie

Nr. 90 BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2015

De Wet op de orgaandonatie (WOD) regelt dat orgaan- en weefseldonaties in Nederland zorgvuldig worden uitgevoerd. Een belangrijk beslismoment in de donatieprocedure is het vaststellen van de dood van een potentiële donor. Ten tijde van het tot stand komen van de huidige Wet op de orgaandonatie, eind vorige eeuw, werd de dood van een potentiële donor vastgesteld wanneer sprake was van een onherstelbaar verlies van de hersenfunctie. Uitgangspunt was het «whole brain death»-concept: de dood als het volledig en onherstelbaar verlies van de functies van de hersenen, inclusief de hersenstam en het verlengde merg.

Om het vaststellen van de dood zorgvuldig te doen, schrijft de Wet op de orgaandonatie voor dat dit proces in een door de Gezondheidsraad opgesteld protocol moest worden vastgelegd, het Hersendoodprotocol. Dit Hersendoodprotocol en de praktische uitwerking hiervan zijn opgenomen in het zogenaamde «Modelprotocol postmortale orgaan- en weefseldonatie» van de Nederlandse Transplantatie Stichting, NTS. De Gezondheidsraad heeft de opdracht het Hersendoodprotocol periodiek aan de laatste stand van de wetenschap aan te passen. Dit is in 2006 gebeurd en in juni van dit jaar heeft de Gezondheidsraad wederom geadviseerd een aantal aanpassingen in het Hersendoodprotocol door te voeren. Ik heb u dit advies bij brief van 30 juni 2015[1] toegestuurd.

Om het aangepaste Hersendoodprotocol vast te stellen, wordt het Besluit hersendoodprotocol aangepast. Dit traject is inmiddels gestart en zal naar verwachting leiden tot wijziging van het besluit in de eerste helft van 2016. Ik zal u daar te zijner tijd over informeren. Op grond van de Wet op de orgaandonatie treedt het besluit niet eerder in werking dan acht weken na publicatie in het Staatsblad.

[1] Kamerstuk 28 140, nr. 88

kst-28140-90
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

Zoals ik hierboven al aangaf is de huidige Wet op de orgaandonatie tot stand gekomen in een tijdperk waarin de dood van een potentiële donor werd vastgesteld wanneer sprake was van een onherstelbaar verlies van hersenfunctie. De Wet op de orgaandonatie spreekt dan ook alleen over een Hersendoodprotocol.
Het afgelopen decennium is er echter een sterke toename geweest van het aandeel donoren bij wie de dood wordt vastgesteld op grond van circulatoire criteria: onomkeerbare stilstand van het hart en de bloedcirculatie. Inmiddels maken zulke donoren ruim de helft van het aantal postmortale donoren uit. Er is echter geen aanvullend protocol voor het vaststellen van de dood bij orgaandonatie op grond van alleen circulatoire criteria. Voor het vaststellen van de dood op circulatoire gronden werd de afgelopen jaren gebruik gemaakt van bestaande protocollen en praktijkrichtlijnen van de beroepsgroep. De zorgvuldigheid van de procedure is hiermee gegarandeerd.

Toch bestond vanuit het veld de behoefte naar een specifiek protocol voor het vaststellen van de dood op grond van circulatoire criteria zoals uit een eerder advies van de Gezondheidsraad bleek. Op grond van dit advies heeft de toenmalige Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de Gezondheidsraad gevraagd een protocol tot stand te brengen waarin deze criteria zijn opgenomen.
De Gezondheidsraad heeft hiertoe de regels voor het vaststellen van de dood op grond van circulatoire criteria en de protocollen die in de praktijk worden gebruikt bij elkaar gebracht en getoetst aan de laatste stand van de wetenschap.

In de loop van het adviestraject bleken verschillende partijen behoefte te hebben aan een overkoepelend protocol, dat zowel het hersendoodprotocol als de beide protocollen voor circulatoire dood omvat. De Gezondheidsraad adviseert daarom om het vaststellen van de dood bij alle vormen van postmortale donatie zoals die nu in de praktijk plaatsvinden (hersendood, verwachte en onverwachte circulatoire dood) in de Wet op de orgaandonatie te regelen door middel van een overkoepelend protocol «vaststellen van de dood bij orgaandonatie».

Ik heb besloten om het advies van de Gezondheidsraad te volgen en ben voornemens de Wet op de orgaandonatie zodanig aan te passen dat de beide protocollen circulatoire dood op grond van de Wet op de orgaandonatie vastgesteld kunnen worden. Daarmee wordt het overkoepelende protocol wettelijk verankerd. Het is nodig de Wet op de orgaandonatie aan te passen omdat de Wet op de orgaandonatie, zoals gezegd, op dit moment alleen van een Hersendoodprotocol uitgaat. Ik zal zo spoedig mogelijk starten met de voorbereiding van de wetswijziging.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.I. Schippers